

Malé Svatoňovice - Odolov - Kryštofovy kameny - Švédský vrch - Maternice - Zbečník

vhodné	pro pěší turisty i pro cykloturisty
délka	12 - 14 km
fotografie	http://www.milan-skoda.cz/fotogalerie_2014.htm

Trasa vede na samém okraji CHKO Broumovsko a povětšinou po hřebenu Jestřebních hor, které se táhnou mezi Trutnovem a Hronovem. Za výchozí bod pro tento výlet jsem zvolil Malé Svatoňovice, kam se dá dojet vlakem. Z nádraží vyrazíme po červené přes koleje směrem vzhůru do městečka a na první křižovatce pod náměstím se dáme vpravo do táhlého kopce po silnici ven z Malých Svatoňovic. Zhruba po kilometrové chůzi se silnice spojí s červenou turistickou značkou. Ta ještě dalších 500 metrů pokračuje lehce vzhůru jako součást silnice vedoucí na Odolov, ale uprostřed první vísky za Svatoňovicemi, v Petrovicích, odbočíme po červené ze silnice u pravotočivé zatáčky se zastávkou autobusu mírně vlevo do kopce směrem k úpatí Jestřebních hor, jež se zalesněné tyčí nad obcí Petrovice. O pár desítek metrů výše, u posledního Petrovického stavení pod lesem, mineme starý německý kamenný kříž z roku 1884 a stále po červené stoupáme přímo k lesu. Při stoupaní lesem mineme malou barokní kapličku z roku 1747 a po pár minutách dorazíme na hřeben Jestřebních hor na hranici CHKO Broumovsko. Hřeben Jestřebních hor je známý tím, že je celý posetý nespočtem pěchotních srubů a bunkrů, které se jako obranný pohraniční val budovaly v letech 1932 - 1938. Jakmile vstoupíme na hřeben uvítá nás rozcestník Pod Kolčarkou, a protože červená vede přes hřeben na druhou stranu, musíme se na hřebenu dát doprava po zelené, která je současně cyklotrasou 4091. Cesta po hřebenu Jestřebních hor je široká, místy ze staršího kamenitého asfaltu, neboť je využívána i lesní správou. První část cesty po hřebenu, zhruba 2 km ve výšce kolem 620 m n.m., vede do Odolova...

foto 01	stráž u Petrovic
foto 02	bunkr Pod Kolčarkou
foto 03	bunkr Pod Kolčarkou
foto 04	jeden z bunkrů mezi Kolčarkou a Odolovem

Odolov je vesnička na hřebenu Jestřebních hor a známá je hlavně díky věznici, která tu funguje od roku 1993 v bývalém černouhelném dole Zdeňka Nejedlého III. Pro místní je Odolov také důležitý tím, že přes hřeben Jestřebních hor mezi Trutnovem a Hronovem tu vede jedna ze dvou silnic, po kterých se dá hřeben přejít z jedné strany na druhou. Odolovský přejezd spojuje Úpici, Rtyň a Svatoňovice na jedné straně se Stárkovem a Jívkou na straně druhé. A do třetice, až minete věznici, neboť turistická zelená i cyklotrasa vedou přímo nad věznicí, sejdete na návěs obce, na které spatříte památník Cesta osvobození věnovaný obětem Druhé světové války a jednu ponechanou názornou ukázkou v podobě dělostřeleckého kanónu ukotveného na podstavci ve tvaru pěticípé hvězdy. Od památníku pokračujeme dále po zelené, nejprve asi 200 metrů po silnici směrem dolů a pak vpravo do lesa, opět podél bunkrů a pěchotních srubů směrem na Kryštofovy kameny.

foto 05	dělostřelecký kanón v Odolově
foto 06	pěchotní srub T-S 26 s muzeem
foto 07	pěchotní srub T-S 26 s muzeem

O tom, že hřeben Jestřebích hor může představovat pro návštěvníka i zajímavé nálezy z geologické historie naší země svědčí i výskyt araukaritů, což jsou zkřemenělá dřeva kmenů a větších stromů, které se vyskytovaly v permokarbonu a připomínají dřevo araukárií. Velkým viditelným útvarem araukaritů jsou pak Kryštofovy kameny (586 m n.m.), což jsou dvě velké skály nedaleko Odolova, přístupné po zelené turistické značce. Tyto skalní útvary jsou tvořeny slepenci a dvěma mohutnými zkamenělými stromy - araukarity. Prostor v okolních lesích na hřebenu hor je pak známým nalezištěm těchto zkamenělých útvarů.

Jakmile mineme Kryštofovy kameny (místo je též nazýváno Kryštofova skála), po pár desítkách metrů dále stále po zelené, můžeme z hřebene průsekem v lese směrem do údolí spatřit níže položený bývalý důl Zdeňka Nejedlého II. Zelená hřebenovka, která se stále vlní na hranici plus minus 600 m n.m. a je i nadále lemována mnoha pěchotními sruby a bunkry, pokračuje další 2 km kolem Švédského vrchu (660 m n.m.) a kolem vrchu Na Perném (639 m n.m.) až k rozcestníku Švédský vrch. Zelená turistická zde řádně vede vlevo obloučkem přes vesničku Chlívce k pěchotnímu srubu T-S 20 Pláň, ale v dnešním případě to vezmeme zkratkou rovně přes pole kolem kamenného památníčku s křížkem a kolem několika pěchotních opevnění a dosáhneme cíle stejného. O 500 metrů dále za pěchotním srubem Pláň za zatáčkou odbočíme kolem poničeného pěchotního srubu T-S 19 Turov ze zelené vpravo na modrou, která nás provede poslední 4 km částí trasy do Zbečnicku.

- foto 08** Kryštofovy kameny
- foto 09** Kryštofovy kameny
- foto 10** Kryštofovy kameny
- foto 11** výhled z hřebenu Jestřebích hor směrem na Ostaš u Police nad Metují
- foto 12** výhled z hřebenu Jestřebích hor směrem na Hejšovinu za Broumovem (vrch na obzoru vlevo) a na Bor (rovný hřeben na obzoru uprostřed)
- foto 13** kamenný památníček s kovovým křížkem a pěchotní srub na zkratce nad obcí Chlívce
- foto 14** pěchotní sruby mezi Švédským vrchem a Maternicí
- foto 15** pěchotní sruby mezi Švédským vrchem a Maternicí
- foto 16** pěchotní sruby mezi Švédským vrchem a Maternicí
- foto 17** pěchotní sruby mezi Švédským vrchem a Maternicí
- foto 18** pěchotní sruby mezi Švédským vrchem a Maternicí (T-S 19 Turov)

Jelikož vcházíme do poslední části trasy a směřujeme pomalu směrem na Zbečnick k Hronovu, logicky začneme z hřebenu Jestřebích hor klesat. Modrá turistická (nyní již kolem 520 m n.m.) nás od posledního pěchotního opevnění T-S 19 Turov zavede do lesního údolí s rodícím se potůčkem Zbečnick, který dostal shodné jméno s nedalekou obcí. Na turistickém rozcestí Maternice na modré překřížíme červenou a zelenou, které vedou směrem mezi Červeným Kostelcem a Rokytníkem, zatímco my stále po modré klesáme zalesněným údolím, abychom zhruba po 400 metrech na pravém zalesněném břehu v lese nepatrně mohli rozeznat několik menších skalek, kterým se říká Zbečnické chleby a o pár metrů níže po pravé straně cesty narazili na známé poutní místo Skalákova studánka.

Pověst známá jako Zkamenělé chleby v Maternici - Tak nákej žebrák přišel ve Zbečnicku k Vítom do statku, je to naproti kovárně, teď tam říkaj u Hurdálku a ten žebrák měl na ruce na řemenách takovou kožednou tašku a v ruce takovou vysokou hůl, jako i má biskup dyš bířmuje a ten žebrák prosil selku, aby byla tak dobrá a dala mu něco pojíst. Ale vona, že nic nemá a žebrák zas, že má

velkou žízeň, ať mu dá něco napít. A vona zas, že nemá co. Ale ten žebrák se nedal jen tak vodbejt, jak si selka myslela, a zas na ní, ať mu dá aspoň rybičku toho chleba (půl krajíčka), co má v peci, ale selka, že ho tam akorát dala, jak by mohl bejt už upečeněj. Ale žebrák i zas poudal, že už je upečeněj, jen ať to zkusí. Selka se rozčertila, ale jeden přeci vytáhla a skutečně to tak bylo. A tak ho skrojila a ten skrojek mu hodila pod nohy: *Nate, aby vám v žaludku zkamenatěl!* Von ten skrojek nechal na dlážkách u pece a zrouvna na tom místě se spropad. Dyš hned selka chtěla vostatni bochniky vytahovat, tak s tim nehnula. Bylo to všecko tak diuvně pohromadě, samej kámen, a ten chleba, co žebrákoj skrojila, byl taky už kámen. A dyš přišel sedlák dom a selka mu to vypravovala, tak poslali naušecky mezičky, aby toho starýho nědo našel, ale byl už docela pryč a žánnej ho nenašel. Tak byli v důměni, kdo by to asi tak byl a nejspíš asi sám pámbu, kerej tenkrát chodil po světě a že ta selka byla tůze lakomá, tak ji potrestal. Anebo to moh bejt Krákonoš, kerej taky v tom čase tu u nás panoval. Tý chleby zkamenělý pak vodnez sedlák do Maternice a dal vokolo tý studánky, ale lidi to zas rozebrali a zrouvna ten skrojenej si prej uzali na náchockej zámeck.

Maternice (jméno nejenom pro asi o 400 metrů nad studánkou zavedený turistický rozcestník s odpočívadlem, ale také jméno celého hřebenu směřujícího nad Zbečníkem k Hronovu) je nejznámější svojí studánkou. Říká se jí Skalákova, ale příběh rodiny Skaláků spíše jen připomíná než by s ním významněji souvisela. Také jeden z pořadů ČT o studánkách v úvodu či titulcích ukazoval kdysi právě tu Skalákovu v Maternici. Současná doba již ale nebrání projevům a potřebám konat dobré skutky připomínající věci minulé, lidské i duchovní a tak přibýlo i krásných studánek. Přesto ta Skalákova zůstává jednou z nejhezčích a lidmi hojně navštěvovanou. Lidé její vodu považovali za léčivou, snad až zázračnou. V době moru dávala zdraví - přinejmenším svojí nezávadností. Proto okolo studánky na projev vděčnosti zavěšovali lidé svaté obrázky. V posledních letech bylo místo pojato jako duchovní památník nejbližšího okolí. Místní umělci a patrioti, sdružení do Spolku přátel Maternice, vdechli místu podmaňující atmosféru a přenesli sem pověsti, události minulé i tragedie nejbližšího okolí. Vedle studánky je mimojiné kříž s deskou popisující tragickou událost z 8. září roku 1787. V noci vypukl ve Zbečníku požár a vedle sebe stojící chalupy Jana Berana a Josefa Kaválka lehly popelem. Uhořeli všichni i se sedmi dětmi. Příběh Jiříka Skaláka, Lidušky, vysloužilého vojáka z jednotky Salva guardia, Baltazara Užďana a rtyňského rychtáře Nývlta je příběhem Jiráskovým a najdete jej v románu Skaláci.

foto 19 jezírko a obrázky v lese pár metrů pod Skalákovou studánkou

foto 20 Skalákova studánka obklopená svatými obrázky, křížky a památníčky

foto 21 asi 200 metrů pod studánkou v lesním zákoutí tvoří potůžek Zbečník krásné travnaté nivy a zákruty, které jsou na jaře protkány kobercem bledulek

Po sejítí z Maternice z lesa ven dorazíme během pár minut přes louku do obce Zbečník, kde můžeme využít zastávku autobusu nebo dojít o 3 km dále na nádraží do Hronova.